

Tygodnik Gospodarczy

Rok IV

Poznań, dnia 14 sierpnia 1948

Nr 33

TREŚĆ: Dekret o najmie lokali — Prywatne konto przedsiębiorcy (str. 386) — Wyjaśnienia w sprawach socjalnych (str. 388) — Normowanie wynagrodzeń dla niektórych gałęzi usług i rzemiosła (str. 389) — Uzbrojenie budynków fabrycznych (str. 390) — Komunikaty i różne wiadomości (str. 391) — Kartoteka: Giełdy towarowe i Koncesjonowanie handlu.

Dekret o najmie lokali

I.

Uwagi wstępne.

W Dzienniku Ustaw z dnia 3 sierpnia 1948 r. (nr. 36, poz. 259) ukazał się dekret z dnia 28 lipca 1948 r. o najmie lokali. Dekret ten, od dawna spodziewany, wnosi wiele zmian w stosunki między wynajmującym i najemcą oraz sytuację prawną samego wynajmującego. Pracobiorca, o ile jest najemcą, nie jest dotknięty nowymi zarządzeniami. Stwierdza się, że dzięki nowym zarządzeniom szereg najemców korzystać będzie z ochrony wynikającej z ograniczenia możliwości wypowiedzenia stosunku najmu przez wynajmującego, z której najemcy dotychczas korzystali w mniejszym zakresie.

Dekret wchodzi w życie z dniem 1 września 1948 r. Równocześnie tracą moc: ustawa z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. z 1936 r. nr 39, poz. 297), art. 13 i 14 rozporządzenia z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. z 1933 r., nr 86, poz. 663 i z r. 1946, nr 28, poz. 175) oraz ustawa śląska z dnia 16 grudnia 1926 r. w sprawie ochrony lokatorów (Dz. U. Śl. nr 29, poz. 54). Traci również moc art 41 dekretu z dnia 21 grudnia 1945 r. o publicznej gospodarce lokalami i kontroli najmu (Dz. U. z 1946 r. nr 4, poz. 27). Jak z powyższego wynika, kwestii mieszkaniowej dotyczą obecnie następujące akty ustawodawcze:

- kodeks zobowiązań;
- dekret z dnia 28 lipca 1948 r., który jest przedmiotem niniejszego artykułu;
- dekret o publicznej gospodarce lokalami i kontroli najmu z dnia 21 grudnia 1945 r. (Dz. U. z r. 1946; nr 4, poz. 27);

d) dekret o nadzwyczajnych komisjach mieszkaniowych z dnia 8 sierpnia 1946 r. (Dz. U. nr 37, poz. 299);

e) dekret o rozbiórce i naprawie budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny, z dnia 26 października 1945 r. (Dz. U. z 1947 r., nr 37, poz 181);

f) ustawa o popieraniu budownictwa z dnia 3-go lipca 1947 r (Dz. U. nr 52, poz. 270);

g) szereg innych przepisów o mniejszym znaczeniu.

Po tych uwagach zastanówmy się nad tym, do jakich lokali oraz do jakich kategorii najemców mieszkalnych odnosi się dekret o najmie lokali, który obowiązywać ma od 1. września br.

Przepisom dekretu z dnia 28. lipca br. podlegają lokale zajmowane zarówno na cele mieszkalne (lokale mieszkalne), jak i na inne cele (lokale użytkowe). Od tej zasady spotykamy dużą ilość wyjątków o wielkim znaczeniu praktycznym. Wyjątki te podzielimy na dwie grupy.

Pierwsza grupa dotyczy lokali. Przepisom niniejszego dekretu nie podlegają:

- lokale w budynkach wzniesionych po dniu 22. lipca 1944 r. i lokale wyłączone spod publicznej gospodarki lokalami na podstawie przepisów dekretu z dnia 26 października 1945 r. o rozbiórce i naprawie budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny oraz przepisów z dnia 3 lipca 1947 r. o popieraniu budownictwa z wyjątkiem lokali w budynkach wniesionych lub naprawionych przez Państwo, związki samorządu terytorialnego i instytucje prawa publicznego oraz przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe;

- b) lokale reprezentacyjne;
- c) lokale dziennie wynajmowane w hotelach, w gospodach i pensjonatach;
- d) w gminach wiejskich lokale, które związane są z gospodarstwem rolnym, jak budynki gospodarcze, przeznaczone dla celów gospodarstwa rolnego, a dalej budynki mieszkalne zamieszkałe przez właścicieli, użytkowników lub dzierżawców gospodarstw rolnych, ich rodziny i domowników oraz przez osoby zatrudnione w tych gospodarstwach na podstawie umowy o pracę — pod warunkiem jednak, że znajdują się w budynkach zwolnionych od podatku od nieruchomości.

Druga grupa. Dotyczy ona niektórych kategorii najemców i to w tym znaczeniu, że większość przepisów dekretu nie ma do tych osób zastosowania, a w szczególności nie mają zastosowania przepisy dotyczące podwyższenia czynszu za najem lokali mieszkalnych. I tak, nie płać wyższego czynszu:

- a) pracownicy państwowi i samorządów oraz wszelkie inne osoby, których główną podstawą utrzymania jest stosunek pracy najemnej;
- b) osoby, których główną podstawą utrzymania jest zawodowa twórczość albo działalność naukowa, oświatowa, artystyczna, literacka lub publicystyczna;
- c) osoby, pobierające zaopatrzenie lub rentę z funduszów Państwa, związków samorządu terytorialnego lub zakładów ubezpieczeń społecznych, albo utrzymywane ze środków opieki społecznej;
- d) pracownicy pozostający czasowo bez pracy, zarejestrowani w Urzędach Zatrudnienia jako poszukujący pracy.

Jednakże osoby wymienione od a) do d) płać czynsz przewidziany dekretem, jeżeli mają dochody tego rodzaju, że opłacają podatek obrotowy albo też jeżeli wspólnie z nimi (najemcami) mieszka osoba będąca podatnikiem podatku obrotowego lub członek spółdzielni pracy (art. 4, ust. 1 lit. a) dekretu), albo osoba, która, gdyby była samodzielnym najemcą, opłaciłaby wyższy czynsz.

Dekret, który jest przedmiotem niniejszego artykułu, posiada przepisy o większym i mniejszym znaczeniu dla szerokich warstw społeczeństwa. Najważniejsze znaczenie mają przepisy o czynszu, najmie, zarządzie nieruchomościami oraz o wpłatach miesięcznych na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej. Przepisy te zostaną omówione pod nr II niniejszego artykułu. Inne przepisy, o mniejszym znaczeniu, zostaną omówione pod nr III.

II.

Czynsz, najem i zarząd budynków. Wpłaty wynajmującego na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej.

1. Czynsz. — Czynsz płatny jest miesięcznie z góry.

Co do czynszu rozróżnić musimy czynsz za lokale mieszkalne oraz czynsz za lokale użytkowe.

a) Czynsz za lokale mieszkalne. Czynsz ten możemy podzielić na trzy rodzaje: czynsz normalny, czynsz ulgowy oraz dawny czynsz. Pierwsze dwa mają zastosowanie, gdy stosunek najmu podlega przepisom dekretu o podwyższeniu czynszu. Trzeci czynsz (dawny) ma zastosowanie co do stosunków najmu, w których dekret nie powoduje zmiany czynszu.

Czynsz normalny. Najemcy, o ile nie płać innego czynszu, są zobowiązani do zapłaty czynszu według załączonej tabeli nr 1 włącznie nr 3. Tabela nr 3 ma zastosowanie przejściowe, tj. obowiązuje od 1 września br. aż do czasu obliczenia powierzchni użytkowej lokalu w metrach². — Po obliczeniu powierzchni użytkowej lokalu czynsz normalny płać się będzie wedł. tabeli nr 1, a podstawą obliczenia czynszu będzie stawka za m² powierzchni użytkowej lokalu. Powierzchnią użytkową lokalu jest powierzchnia ogólna wszystkich mieszkań znajdujących się w lokalu bez względu na ich przeznaczenie lub sposób ich użytkowania. Dla ustalenia czynszu za pomieszczenia używane wspólnie z innymi najemcami w tym samym lokalu dzieli się powierzchnię użytkową tych pomieszczeń w stosunku do powierzchni pomieszczeń zajmowanych oddzielnie przez każdego najemcę. — Za najemców uważa się tylko te osoby, które zawarły ważną umowę z wynajmującym, lecz również osoby wprowadzone do lokalu na mocy orzeczeń komisji mieszkaniowej lub władz kwaterekowych.

Czynsz ulgowy. Czynsz ulgowy wynosi połowę czynszu normalnego. Czynsz ten płać następujące kategorie najemców lokali mieszkalnych:

- a) członkowie spółdzielni pracy, określonych w trybie wskazanym przez rozporządzenie Rady Ministrów;
- b) rzemieślnicy, którzy zatrudniają w swoim zakładzie rzemieślniczym najwyżej jednego członka rodziny i jednego pracownika najemnego, a gdy chodzi o zakłady cukiernicze, piekarskie, wędliniarskie i złotnicze — najwyżej jednego członka rodziny. Uczniów zatrudnionych w zakładach na podstawie pisemnej umowy o naukę, zarejestrowanej w Izbie Rzemieślniczej nie uważa się za pracowników;
- c) inne osoby, zwolnione od opłaty czynszu normalnego i ulgowego, jeżeli z nimi wspólnie zamieszkuje osoba zobowiązana do zapłaty czynszu ulgowego — o czym mowa niżej.

Dawny czynsz. W uwagach wstępnych wymieniliśmy niektóre kategorie najemców, do których nie odnosi się większość przepisów dekretu, a w szczególności nie mają zastosowania przepisy o czynszu (druga grupa a — d). Osoby tej kategorii płać czynsz w dotychczasowej wysokości. Widzimy więc, że ustawa normuje wysokość czynszu

tej grupy osób. Dotychczasowy czynsz, to czynsz z sierpnia 1948 r. Zasada ta odnosi się do czynszu tak umownego, jak narzuconego przez przepisy dekretu o publicznej gospodarce lokalami i kontroli najmu. Osoby omawianej kategorii mają więc płacić taki czynsz, jaki dotychczas płaciły.

W pewnych wypadkach mogą zająć wątpliwości, czy od mieszkania należy płacić czynsz normalny czy ulgowy. Zajdzie to także wtedy, gdy lokal zajmują osoby, które w normalnych warunkach (gdyby miały odrębne umowy najmu) płaciłyby różnoraki czynsz. Dekret, aby wyłączyć wątpliwości, szczegółowo omawia te i inne zagadnienia. I tak, kto płaci podatek obrotowy, a jest członkiem spółdzielni pracy, płaci czynsz ulgowy. Jeżeli lokal zamieszkuje wspólnie kilka osób, płaci się czynsz od całego lokalu, jaki płaciłaby osoba najmniej uprzywilejowana. Jeżeli więc np. rodzice płacący dawny czynsz przyjmą do swego mieszkania syna będącego podatnikiem podatku obrotowego, który, gdyby był sam najemcą, płaciłby czynsz normalny — rodzice będą od całego mieszkania płacić czynsz normalny. Zasada ta ma na celu wyłączenie nadużyć, które by mogły zająć, gdyby osoby zobowiązane do płacenia wyższego czynszu podstawiły innych, nie podlegających nowemu dekretowi.

b) Czynsz za lokale użytkowe. W tej dziedzinie nie ma żadnych zmian, jeżeli chodzi o sytuację najemcy. Decyduje tu w dalszym ciągu swoboda umów. Czynsz płaci najemca w wysokości umową ustalonej. W wypadkach, gdy lokal użytkowy podlega dekretowi o publicznej gospodarce lokalami i kontroli najmu, jak wiadomo, czynsz najmu musi być również przez stronę ustalony w drodze umowy lub też w drodze sądowej. Dekret o najmie lokali zmienia jednak położenie wynajmującego, który część otrzymanego czynszu winien przekazywać na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej. W warunkach tych, dekret uszczupla dochody wynajmującego. W praktyce, prawdopodobnie wynajmujący będzie się starał przerzucić to obciążenie na najemcę. Jak wielkie kwoty winien płacić wynajmujący na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej, o tym dowiadujemy się z tabeli nr 2 oraz nr 4, które są umieszczone na końcu niniejszego artykułu.

2. Lokator i sublokator. — W przypadku podnajmu lokali mieszkalnych do płacenia czynszu obowiązany jest główny lokator i sublokator — każdy oddzielnie w stosunku do zajmowanej przez nich przestrzeni lokalu. Powierzchnię użytkową wspólnie, jak np. kuchnię, łazienkę i korytarze opłaca lokator i sublokator w stosunku do powierzchni pomieszczeń zajmowanych oddzielnie przez każdego najemcę. Czynsz oblicza się według zasad ustalonych w tabelach dekretu. Niektóre osoby będą więc płaciły połowę czynszu normalnego, a inne dotychczasowy czynsz.

Za sublokatorów nie mogą być uważane osoby prowadzące wspólne gospodarstwo domowe z lokatorem głównym lub będące członkami jego rodziny.

3. Opłaty na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej. — Wpłaty te uiszcza wynajmujący najdalej w ciągu dziesięciu dni po upływie miesiąca, na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej, z pieniędzy uzyskanych od najemców w formie czynszu za lokale mieszkaniowe i użytkowe.

Wynajmujący lokale mieszkalne obowiązany jest opłacać na rzecz Funduszu opłaty miesięczne, wynoszące przy czynszu normalnym 55%, a przy czynszu ulgowym 35% stawek ustalonych w tabeli nr 1. Jak wiadomo, tabela ta będzie miała zastosowanie dopiero po dokonaniu pomiarów powierzchni użytkowej lokali. Od dnia 1 września br., aż do dokonania pomiarów będzie miała zastosowanie tabela nr 3, również co do wpłat na Fundusz. Wpłaty na Fundusz należne są także za lokale użytkowane bezpłatnie. Wysokość wpłaty zależy od tego, jaki czynsz opłacałby użytkujący bezpłatnie jako najemca. Od powyższych wpłat od lokali mieszkaniowych dekret zwalnia:

- a) właściciela budynku lub lokalu, od lokalu mieszkalnego zajmowanego przezeń w całości, względnie w graniach miejscowych norm zaludnienia, o ile obowiązują one w danej miejscowości;
- b) wynajmujących lub użytkujących lokale mieszkalne w budynkach mających nie więcej niż osiem izb mieszkalnych.

Od lokali użytkowych wynajmujący opłaca na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej wpłatę w wysokości określonej w tabeli nr 2, lub na razie w tabeli nr 4.

Wynajmujący jest niejako poborcą dochodów Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej. Jeżeli najemca zalega z zapłatą czynszu, winien wynajmujący skorzystać z prawa żądania eksmisji, gdy najemca zalega z zapłatą czynszu co najmniej za dwa okresy płatności — a to pod rygorem obowiązku uiszczenia wpłat na rzecz Funduszu, mimo że najemca czynszu nie zapłacił. Zwolnienie z opłat na Fundusz następuje bowiem jedynie wtedy, gdy najemca zalega z czynszem i wynajmujący dąży w drodze pomocy sądowej do przeprowadzenia eksmisji.

Wpłaty na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej ulegają odliczeniu przy ustaleniu podstawy do wymiaru podatku dochodowego.

4 Koszty eksploatacji oraz bieżącego remontu.

— Z czynszu wynajmujący ponosi koszty eksploatacji oraz bieżącego remontu. Na eksploatację oraz bieżący remont należy przeznaczyć 15% czynszów uzyskanych od osób zobowiązanych do płacenia normalnych czynszów mieszkaniowych oraz 30% czynszów uzyskanych od najemców płacących czynsz ulgowy.

W celu zmuszenia wynajmującego do sumiennego przestrzegania przepisów dekretu, odnoszących się do eksploatacji i remontu, dekret wprowadza specjalne organa kontrolne w formie zrze-

szeñ właścicieli nieruchomości oraz komitetów blokowych i domowych.

Na wynajmującym nie ciąży obowiązek ponoszenia kosztów dostarczonego z własnych urządzeń oświetlenia lokalu oraz ogrzewania i ciepłej wody z urządzeń centralnych a także używania dźwigów osobowych. Z tego tytułu może wynajmujący, oprócz czynszu, pobierać specjalne opłaty tytułem zwrotu kosztów. Opłaty te wnieć uiszczyć najemca miesięcznie z dołu.

5. Najem lokali mieszkalnych. Ochrona lokatorów. — Dekret ogranicza możliwość rozwiązania stosunku najmu do wyjątkowych wypadków. Przyjęty lokator może stałe zajmować lokal mieszkalny, jeżeli płaci czynsz oraz jeżeli ze szczególnych okoliczności nie wynika, że strony nie byłyby zawarły umowy na czas ograniczony, a także gdy zachowuje się w sposób zgodny z ustawowymi obowiązkami najemcy.

Tak więc wynajmujący może odstąpić od umowy najmu tylko z powodu niepłacenia czynszu przez najemcę, gdy ten zalega z zapłatą czynszu co najmniej za dwa okresy płatności. Wynajmujący może również odstąpić od umowy, gdy najemca używa rzeczy w sposób niezgodny z jej przeznaczeniem lub umową i mimo upomnienia nie przestaje jej używać w ten sposób, albo gdy zaniedbuje rzecz tak, że jest narażona na znaczne uszkodzenie, wreszcie gdy najemca pomieszczenia wykracza w sposób rażący lub uporczywy przeciwko obowiązującemu porządkowi domowemu, albo gdy przez nieprzystojne zachowanie się wywołuje zgorszenie u innych mieszkańców lub sąsiadów.

Dalszym wyjątkiem od zasady nierozwiązalności umowy ze strony wynajmującego jest przepis, że wynajmujący może rozwiązać umowę najmu lokalu mieszkalnego po upływie terminu, na który została zawarta, jeżeli ze szczególnych okoliczności wynika, że strony nie byłyby zawarły umowy na czas nieoznaczony. Zasada ta dotyczy np. lokali służbowych.

Wyżej podana ochrona lokatorów odnosi się jedynie do najemców lokali mieszkaniowych. Najemcy lokali użytkowych pozostają nadal bez ochrony, z wyjątkiem najemców, którzy uzyskali przydział lokalu na podstawie dekretu o publicznej gospodarce.

III.

Inne zarządzenia.

1. Zrzeszenia prywatnych właścicieli nieruchomości.

— Minister Administracji Publicznej lub Minister Ziemi Odzyskanych w porozumieniu z Ministrem Odbudowy utworzy w osiedlach lub w grupach osiedli przymusowe lokalne zrzeszenia prywatnych właścicieli nieruchomości albo też istniejącym zrzeszeniom nada charakter zrzeszeń przymusowych.

Do zrzeszeń tych należeć będzie szereg funkcji, które określi dalsze rozporządzenie. Już dzisiaj jednak można powiedzieć, że do zrzeszeń należy

kontrola nad ponoszeniem przez wynajmujących kosztów eksploatacji oraz bieżącego remontu. Zrzeszenia stawiać również będą wnioski do Komitetu Funduszu Lokalnego w sprawie planu kapitalnych remontów.

Dla zarządu nieruchomości mieszkalnych, stanowiących własność związków samorządu terytorialnego lub przekazanych mu w zarząd, z reguły tworzy się przedsiębiorstwa samorządowe o własnych budżetach.

2. Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej, jego dochody i administracja. — Dekret tworzy Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej. Fundusz ten składa się z funduszu ogólnokrajowego oraz funduszy lokalnych powiatu lub miasta wydzielonego. Fundusz lokalny przeznaczony jest na pokrywanie kosztów remontu kapitalnego budynków mieszkalnych. Fundusz ogólnokrajowy służy do wyrównania niedoboru funduszy lokalnych. Dochody Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej składają się z wpłat miesięcznych, dokonywanych przez wynajmujących. Z wpłat tych $\frac{2}{3}$ przypadają na rzecz właściwego funduszu lokalnego, a $\frac{1}{3}$ na rzecz funduszu ogólnokrajowego. Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej ulokowany jest w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Funduszem ogólnokrajowym administruje specjalny zarząd, pod nadzorem Ministra Odbudowy. Funduszem lokalnym powiatu lub miasta wydzielonego administruje Komitet Funduszu Lokalnego, pod nadzorem Prezydium Powiatowej (Miejskiej) Rady Narodowej.

3. Remont kapitalny budynków. — Fundusz lokalny udziela dotacji na remont kapitalny budynków na podstawie planu kapitalnych remontów. Plan ten sporządza się dla osiedla. Wnioski w sprawie planu przedkładają komitetowi zainteresowane przedsiębiorstwa państwowe, Zakład Osiedli Robotniczych, właściwe organa związków samorządu terytorialnego, organizacje spółdzielni mieszkaniowych i przymusowe zrzeszenie prywatnych właścicieli nieruchomości. Na podstawie tych wniosków Komitet układa projekt planu i przedstawia go do zatwierdzenia Prezydium Powiatowej (Miejskiej) Rady Narodowej.

4. Podział miasta na dzielnice. — Z umieszczonej tabeli stawek czynszowych nr 1 wynika, że mamy trzy grupy osiedli, a w grupie drugiej i trzeciej osiedli mamy dzielnice dla zastosowania właściwych stawek. Podziału miasta na takie dzielnice dokonują Miejskie Rady Narodowe.

Wojewódzka Rada Narodowa może na wniosek Powiatowej Rady Narodowej lub z własnej inicjatywy zaliczyć do kategorii drugiej takie osiedla, które w tabeli są oznaczone jako pierwszej kategorii.

5. Przyszłe rozporządzenia. — Dekret przewiduje wydanie szeregu dalszych rozporządzeń, które by dokładniej unormowały zagadnienia poruszone w dekreście.

TABELA STAWEK CZYNSZOWYCH

Kategorie osiedli	Kategorie lokali	Czynsz dla budynków lub ich części bez instalacji wodociągowej i innych urządzeń technicznych. Czynsz dla bud. lub ich części bez instalacji wodociągowej a posiadających jedno z urządzeń techniczn. Czynsz dla bud. lub ich części bez instalacji wodociągowej a posiadających dwa urządzenia techniczne Czynsz dla bud. lub ich części bez urządzeń technicznych a posiadających instalacje wodociągową. Czynsz dla bud. lub ich części posiadających instalację wodociągową oraz jedno urządzenie techniczne Czynsz dla bud. lub ich części posiadających instalację wodociągową oraz dwa urządzenia techniczne Czynsz dla bud. lub ich części posiadających instalację wodociągową oraz trzy urządzenia techniczne. Czynsz dla bud lub ich części o wyposażeniu luksusowym							
		stawki w złotych za 1 m ² powierzchni użytk. miesięcznie							
I. Osiedla do 20.000 mieszkańców	wszystkie lokale	80	82	84	90	92	94	96	100
II. Osiedla od 20.000 do 75.000 mieszkańców	lokale w bud. przy ul. centralnych lokale willowe	88	90	92	98	100	102	104	108
	lokale pozostałe	84	86	88	94	96	98	100	104
III. Osiedla powyżej 75.000 mieszkańców	lokale w śródmieściu, lokale willowe w dzieln. pośrednich	100	102	104	110	112	114	116	120
	lokale w strefie pośredniej, lokale willowe na peryferiach	96	98	100	106	108	110	112	116
	pozostałe lokale na peryferiach	92	94	96	102	104	106	108	112

- Za urządzenia techniczne uważa się:
1. Instalację kanalizacyjną,
 2. Instalację elektryczną lub gazową
 3. Łazienkę.

Załącznik do dekretu z dnia 28 lipca 1948 r. o najmie lokali (poz. 259).

TABELA NR 2

Tabela wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej od lokali użytkowych

Kategorie osiedli	Strefa	Kategorie lokali					
		handlowe	przem. fabrycz.	przem. rzemieślnicze	wolne zawody	biurowe	
						przedsiębiorstw	organizacji społ. i kultur.
stawki w zł za 1 m ² powierzchni użytkowej miesięcznie							
I. Osiedla do 20.000 mieszkańców	całe osiedla	45	40	40	40	45	40
II. Osiedla od 20.000 do 75.000 mieszkańców	śródmieście	50	50	50	50	50	50
	pozostałe dzielnice	45	50	45	40	45	40
III. Osiedla powyżej 75.000 mieszkańców	śródmieście	100	75	50	60	70	60
	strefa pośrednia	90	75	50	50	60	50
	peryferie	75	75	50	40	55	50

Tabela Nr 3

Tabela czynszu i wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej w okresie przejściowym od lokali mieszkalnych
art. 30.

Kategoria osiedla	Z art. 2		z art. 4.	
	Czynsz od izby	Wpłaty na Fundusz	Czynsz od izby	Wpłaty na Fundusz
	zł miesięcznie	zł miesięcznie	zł miesięcznie	zł miesięcznie
I. do 20 tys. mieszkańców	1.400	675	700	150
II. 20—75 tys. mieszkańców	1.600	825	800	225
III. Ponad 75 tys. mieszkańców	1.800	975	900	300

Tabela Nr 4.

Tabela wpłat na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej w okresie przejściowym od lokali użytkowych (art. 30).
od izby

Kategoria lokalu	
hardłowe zł miesięcznie	inne zł miesięcznie
2.000	1.000

dr Z. K. Nowakowski.

Prywatne konto przedsiębiorcy

W związku z art. dyskusyjnym naszego stałego współpracownika p. mgr. M. Nowickiego na powyższy temat otrzymaliśmy szereg uwag od naszych Czytelników. Chcąc podzielić się nimi zamieszczamy poniżej nadesłane nam opracowanie pana E. Chmary — Sopot. (Przyp. Red.).

Nawiązując do tematu dyskusyjnego „Prywatne konto przedsiębiorcy” w Tyg. Gosp. nr 19 z dnia 8 maja 48 r., podaję niżej moje uwagi co do powyższego zagadnienia.

W związku z szerokim zastosowaniem jednolitego planu kont w przedsiębiorstwach prywatnych i coraz częstszym wyprzedzaniem tzw. „amerykaniki” przez „przebitkę” i wypływającą z tego koniecznością modyfikacji księgowości, kosztem zaniedbania dziś już przestarzałych i zacofanych form, jednym z zagadnień wysuwających się z splotu innych jest księgowanie podjęć właściciela na prywatne jego potrzeby, gdyż przez różnych księgowych bywają one różnie przeprowadzane. Dlatego też unifikacja tego rodzaju księgowości winna być prawidłowo uregulowana w jednolitym planie kont.

Podobnie jak w spółkach z o. o. i in., kapitał w spółkach jawnych w zasadzie jest nienaruszalny, gdyż winien on wykazywać w skali rocznej działalności przedsiębiorstwa wniesione wkłady osób fizycznych, z jakimi rozpoczęły one działalność oraz wykazać, jakie wyniki osiągnięto ich pracą w poszczególnych okresach rachunkowych. Bo

przecież praktycznie, przez kapitał włożony (właśny) w przedsiębiorstwo z dniem jego uruchomienia, rozumiemy — zaopatrzenie swego przedsiębiorstwa w środki majątkowe i obrotowe, które przez uaktywnienie mają służyć do osiągnięcia zysków.

Dużo powodów przemawia przeciw odpisywaniu podjęć na potrzeby prywatne z konta kapitałowego. Ograniczę się do, moim zdaniem, najważniejszych z nich.

Ujmowanie w bilansie rocznym zmniejszonej wysokości kapitału przez odpisywania podjęć właściciela z konta kapitałowego, chociażby tylko przy analizie działalności przedsiębiorstwa, która dla zainteresowanych osób często dostępna jest jedynie na podstawie zamknięć rachunkowych, stwarza wielkie trudności.

W wypadku podjęć przekraczających włożony kapitał, księgowanie na koncie kapitałowym schodzi do absurdu, gdyż przedsiębiorstwo może być do tego stopnia rentowne, że zyski jego przewyższają włożony kapitał, a przedsiębiorca podejmując pewne kwoty, przeważnie do wysokości osiągniętego zysku — pobiera jedynie zaliczki na ich konto, nie wycofując w ogóle swego kapitału.

Pojęcie, że przedsiębiorca podejmując z kasy gotówkę na potrzeby własne uszczupla tym swój kapitał włożony w przedsiębiorstwo, jest rozumowaniem błędnym, tak jak dzisiaj błędnym jest

Giełdy towarowe 7)

Ad. 4. Komisja dyscyplinarna składająca się z 5 członków i 3 zastępców, wyznaczonych przez Radę Giełdową, — rozstrzyga zarzuty natury etycznej stawiane członkom giełdy lub ich pełnomocnikom. Kwalifikowanie spraw do rozpatrzenia przez Komisję dyscyplinarną należy do Rady Giełdowej, która jednakże musi dostosować się do życzenia komisarza giełdowego co do wytoczenia sprawy przez Komisję dyscyplinarną. Komisja ta może nakładać następujące kary (kary pieniężne wpływają do funduszu ubogich gminy):

1. nagany lub kary pieniężne do wysokości zł 5.000,— (obecnie razy 15),
2. zawieszenia w prawach członkowskich lub czynnościach zastępowania członków na giełdzie na czas do 1 roku, wreszcie
3. wykluczenia z giełdy. W tym ostatnim wypadku, skazanemu przysługuje prawo odwołania się od wymiaru kary do **Komisji odwoławczej** w terminie 8-dniowym od dnia doręczenia orzeczenia Komisji dyscyplinarnej.

Komisja odwoławcza dla każdej giełdy składa się z 7 członków i z 3 zastępców danej giełdy, powołanych na wniosek Rady Giełdowej przez ministra na rok gospodarczy spośród członków danej giełdy, przedstawionych w podwójnej liczbie przez Radę Giełdową.

Za transakcje giełdowe na giełdach towarowych uważa się umowy, które zostały zawarte: a) pomiędzy członkami giełdy, b) członkami a uczestnikami giełdy lub c) uczestnikami giełdy, a które dotyczą wartości dopuszczonych na danej giełdzie przez Radę Giełdową do obrotów i notowań, jeżeli umowy te zostały stwierdzone kartą umowy, spisaną przez maklera przysięgłego w lokalu i w czasie giełdowym (na zebraniu giełdowym). Od tej regulacji rozporządzenie dopuszcza odstępstwa, postanawiając, że maklerzy giełd towarowych mają prawo pośredniczenia w zawieraniu transakcji i stwierdzenia ich zawarcia kartą umowy także poza giełdą, lecz wyłącznie, o ile stronami są członkowie giełdy i tylko co do wartości dopuszczonych do obrotu i notowań na danej giełdzie.

Obecność na zebraniu giełdowym jest wymagana jedynie od uczestników dopuszczonych do zawierania transakcji giełdowych przez prezesa Rady lub jego zastępcę.

Giełdy towarowe 8)

Minister po wysłuchaniu Rady Giełdowej ma prawo w drodze rozporządzenia ustalić sposoby kształtowania i notowania kursów wartości dopuszczonych do obrotów i notowań na giełdzie.

Minister P. i H. w porozumieniu z drugim zainteresowanym ministrem może po wysłuchaniu rad giełdowych i izb przemysłowo-handlowych uregulować w drodze rozporządzenia zawieranie na giełdach transakcji terminowych, w szczególności może całkowicie lub częściowo zakazać takich transakcji albo całkowicie lub częściowo zezwolić na zawieranie ich tam, gdzie dotychczas istniały co do tego przeszkody prawne.

Pośredniczyć przy transakcjach giełdowych i stwierdzać zawarcie tych transakcji mogą tylko zatwierdzeni przez właściwego ministra maklerzy przysięgli, o których liczbie decyduje Rada Giełdowa. Do nich odnosi się rozporządzenie Min P. i H. w porozumieniu z Min. Skarbu z 7 marca 1938 r. o maklerach przysięgłych na giełdach towarowych (Dz. U. poz. 203).

Maklerem przysięgłym może zostać tylko obywatel polski od lat 30 do 60 włącznie.

Rozporządzenie wyklucza pewne osoby od sprawowania funkcji maklerów przysięgłych.

O wolnych stanowiskach należy publicznie ogłosić (konkurs) z wyznaczeniem terminu do składania podań. Po rozpatrzeniu podań przez Radę Giełdową wzgl. Prezydium, wyznacza się termin do egzaminu dla dopuszczonych kandydatów. Przy egzaminie na maklera przysięgłego należy wykazać dokładną znajomość języka polskiego w słowie i piśmie, następnie znajomość przepisów dotyczących giełd towarowych, regulaminów danej giełdy oraz przepisów odnoszących się do maklerów przysięgłych, prawa handlowego oraz przepisów odnoszących się do obrotu towarowego, — następnie miejscowych zwyczajów handlowych oraz gatunków towarów, będących przedmiotem obrotów na danej giełdzie, pobierania prób oraz przebiegu operacyj giełdowych.

Spośród kandydatów, którzy zdali egzamin, wybiera Rada Giełdowa kandydatów na wolne stanowiska maklerów i przedkłada tę listę do zatwierdzenia ministrowi, któ-

Giędy towarowe 9)

ry sam — na wniosek komisarza giełdowego — ustanawia maklerów w razie dwukrotnej odmowy zatwierdzenia przedstawionych kandydatów.

Zatwierdzeni kandydaci składają odpowiednią przysięgę i pisemne zobowiązanie, że poza czynnościami wykonywanymi przez nich w granicach uprawnień, określonych obowiązującym rozporządzeniem z 7. III. 1938 r., Dz. U. poz. 203, nie będą ubocznie wykonywali żadnych czynności, związanych z prowadzeniem przemysłu i handlu ani też zajmowali stanowisk w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych i nie będą uczestnikami spółek handlowych.

Rada Giełdowa może w drodze wyjątku i za zgodą komisarza giełdowego zezwolić na prowadzenie przez maklera przysięgłego własnego lub cudzego przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego, jeżeli prowadzenie rzeczonoego przedsiębiorstwa z natury swej nie może ujemnie wpływać na jego bezstronność w spełnianiu czynności maklera przysięgłego. Przedmiotem obrotu tego przedsiębiorstwa nie mogą być w żadnym razie artykuły dopuszczone do obrotu na danej giełdzie.

Odwołanie tego zezwolenia następuje w ten sposób jak udzielenie, z powodu niedopełnienia warunków albo zmiany przedmiotu lub prawnej organizacji prowadzonego przez maklera przysięgłego przedsiębiorstwa. Udzielone zezwolenie zostaje odwołane bezzwłocznie na żądanie komisarza giełdowego, zgłoszone do Rady Giełdowej w formie pisemnej. Komisarz giełdowy nie ma obowiązku uzasadniać swego żądania. (Rozp. Min. P. i H. z 7. III. 1938 r. (Dz. U. poz. 203) o maklerach przysięgłych na giełdach towarowych).

Ustawodawstwo giełdowe po wojnie nie uległo zmianie. W artykule niniejszym nie uwzględniliśmy ustawodawstwa o giełdach pieniężnych wobec braku widoków na ich uruchomienie. Giełdy zbożowo-towarowe zostały po wojnie uruchomione w następujących miejscowościach: Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kraków, Lublin, Łódź, Poznań, Warszawa, Wrocław. Giełda w Szczecinie jest w stadium organizacji.

Zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 grudnia 1947 wydanego w porozumieniu z Ministrem Zdro-

Giełdy towarowe 10)

wia — zostały przy giełdach zbożowo-towarowych urzą-
dzone laboratoria analityczne do badania zboża, przetwo-
rów zbożowych i pieczywa (Dz. U. Min. P. i H. nr 18, poz.
264).

Zarządzenie Ministra P. i H. określa bliżej zadania tych
laboratoriów i postanawia, że kierownicy ich powinni po-
siadać ukończone wyższe studia chemiczne lub farmaceu-
tyczne oraz co najmniej 1-roczną praktykę w dziale badań
zboża, przetworów zbożowych i pieczywa. Kierowników
laboratoriów mianuje i zwalnia na wniosek zarządu gieł-
dy zbożowo-towarowej Minister Przemysłu i Handlu w
porozumieniu z Ministrem Zdrowia. W zakresie metody
badań laboratoria stosują się do przepisów Państwowego
Zakładu Higieny.

St. W.

Koncesjonowanie handlu ¹⁾

Źródła: Ustawa z dnia 2. czerwca 1947 r. o zezwoleniach na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 220) oraz rozporządzenia wykonawcze Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z właściwymi ministrami z dnia 22 sierpnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311 i 312) i z dnia 11 marca 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 105).

Przepisy ogólne. Ustawa z dnia 2. czerwca 1947r. mając na celu stworzenie należytej organizacji handlu i uchronienie kupiectwa przed nieuczciwą konkurencją, upoważniła Ministra Przemysłu i Handlu do uzależnienia zawodowego wykonywania wszystkich lub niektórych zarobkowych czynności handlowych albo prowadzenia przedsiębiorstw handlowych od uprzedniego zezwolenia władz przemysłowych. Ta sama ustawa włożyła na państwowe władze przemysłowe, właściwe do udzielania zezwoleń, obowiązek zasięgnięcia opinii właściwych zrzeszeń kupieckich o przedsiębiorstwie, ubiegającym się o zezwolenie. Ustawa przewidziała również określenie przez właściwych ministrów wysokości opłat oraz terminu wnoszenia podań i warunków udzielania zezwoleń, wyjmując jednocześnie spod przepisów ustawy przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielcze i samorządowe, zastrzegając, że przepisy ustawy nie naruszają dalej idących ograniczeń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych, wynikających z rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) z późniejszymi zmianami oraz z innych przepisów.

Pierwsze rozporządzenie wykonawcze do wymienionej wyżej ustawy wydane przez Ministra Przemysłu i Handlu w dniu 22. sierpnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 310), zostało rozporządzeniem tegoż ministra uchylone i zastąpione nowym, wydanym w dniu 11. marca 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 105). — Rozporządzenie to precyzuje przepisy ogólne ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r., ustalając, że:

Zawodowe wykonywanie zarobkowych czynności handlowych wymaga uprzedniego zezwolenia władz przemysłowych, przy czym obowiązek uzyskania zezwolenia

Koncesjonowanie handlu 2)

władz przemysłowych dotyczy również osób, które na podstawie przepisów szczególnych uzyskały zezwolenie na wykonywanie czynności handlowych lub prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego od innych władz, a nie od władz przemysłowych, a także osób, które uzyskały zezwolenie (koncesję) władz przemysłowych, ale przed dniem 15 listopada 1947 roku.

Jednak kto złożył przed dniem wejścia w życie omawianego rozporządzenia albo kto złożył po jego wejściu w życie podanie o zezwolenie na wykonywanie czynności handlowych lub prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego w trybie przewidzianym rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311), może te czynności wykonywać lub prowadzić przedsiębiorstwo od dnia złożenia podania o zezwolenie i uiszczenia opłat aż do rozstrzygnięcia sprawy z zastrzeżeniem przepisów, regulujących postępowanie w wypadkach późniejszego wydania przez władzę przemysłową decyzji odmownej. W tych ostatnich wypadkach właściwa władza przemysłowa, wydając decyzję odmowną, wyznacza równocześnie termin dla likwidacji przedsiębiorstwa, przy czym termin ten nie może być krótszy niż miesiąc i dłuższy niż rok od chwili doręczenia ostatecznej decyzji.

Przewidziane wyżej prawo wykonywania czynności handlowych lub prowadzenia przedsiębiorstwa handlowego bez uprzedniego uzyskania zezwolenia, nie dotyczy branż i rodzajów handlu, wymienionych w zarządzeniach Ministra Przemysłu i Handlu, wydawanych na podstawie § 38 rozporządzenia tegoż ministra z dnia 22. sierpnia 1947 roku (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311), jeżeli podanie wniesione zostało po opublikowaniu zarządzenia w Monitorze Polskim.

Gdy dla wykonywania czynności handlowych lub prowadzenia przedsiębiorstwa wymagane jest zezwolenie lub koncesja na podstawie prawa przemysłowego lub przepisów szczególnych, wolno te czynności handlowe lub prowadzenie przedsiębiorstwa rozpocząć tylko w jednym z następujących przypadków:

1. jeżeli ubiegający się o zezwolenie z mocy ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r.: a) uzyskał zezwolenie lub koncesję od innych władz a nie od władz przemysłowych lub

Koncesjonowanie handlu 3)

b) zawarł umowę z przedsiębiorstwem, dla którego prawnie zastrzeżono wyłączność kupna lub sprzedaży, uprawniającą ubiegającego się o zezwolenie do zawodowego wykonywania zarobkowych czynności handlowych w zakresie tej wyłączności;

2. jeżeli władze przemysłowe wydadzą ubiegającemu się o zezwolenie zaświadczenie, że z punktu widzenia przepisów szczególnych nie ma przeszkód do tego, żeby zezwolenie uzyskał;

3. jeżeli ubiegający się o zezwolenie otrzymał licencję na przemysł okrężny, a czynności handlowe, które mają być wykonywane nie zostały objęte zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu, o którym wspomnieliśmy wyżej.

A. Od obowiązku uzyskania zezwolenia zwolnione są:

a) przedsiębiorstwa państwowe, samorządu terytorialnego i spółdzielnie, jeżeli są prowadzone w zarządzie przedsiębiorstw państwowych, samorządu terytorialnego albo spółdzielni;

b) przedsiębiorstwa znajdujące się pod zarządkiem państwowym;

c) spółki handlowe, w których więcej niż połowa kapitału zakładowego należy do Skarbu Państwa lub przedsiębiorstw państwowych.

B. Nie wymagają uzyskania zezwolenia:

a) sprzedaż wyrobów własnej produkcji, jeżeli dokonywana jest z pomieszczeń, na które nie jest wymagane wykupienie oddzielnej karty rejestracyjnej (art. 9 dekretu z dn. 21. XII. 1945 r. o podatku obrotowym, Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 23 z 1946 r.).

Uwaga: Jednak sprzedaż wyżej wymienionych wyrobów za granicę wymaga zezwolenia.

b) czynności bankowe;

c) sprzedaż przez właściciela lub posiadacza gospodarstwa rolnego, leśnego, ogrodowego, hodowlanego, rybnego, łowieckiego lub pszczelarskiego wytworów jego gospodarstwa.

Uwaga: Sprzedaż tych wytworów za granicę wymaga zezwolenia.

Koncesjonowanie handlu 4)

C. Nie są wykonywaniem czynności handlowych (w rozumieniu omawianego rozporządzenia):

a) usługi rzemieślników w zakresie wykonywanego przez nich rzemiosła;

b) świadczenia polegające przeważnie na wykonywaniu pracy fizycznej, jeżeli przedsiębiorca nie zatrudnia sił najemnych albo zatrudnia tylko siły pomocnicze;

c) czynności polegające na wykonywaniu wolnego zawodu, a w szczególności działalność artystyczna, literacka, publicystyczna, lekarzy, lekarzy weterynarii, lekarzy dentyistów, techników dentyistycznych, felczerów, położnych, pielęgniarek, adwokatów, notariuszów, obrońców sądowych, inżynierów oraz techników.

W końcu rozporządzenie przewiduje sankcje karne dla tych, którzy wykonują **zawodowo** zarobkowe czynności handlowe lub prowadzą przedsiębiorstwa handlowe nie posiadając zezwolenia. Podlegają oni karze przewidzianej w art. 27 prawa o wykroczeniach, jeśli tym samym czynem nie zostały naruszone jednocześnie przepisy zagrożone wyższą karą.

Przepisy szczegółowe.

Szczegółowe przepisy o udzielaniu zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie czynności handlowych zawiera drugie rozporządzenie wykonawcze Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22. sierpnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311).

Przytoczymy ważniejsze z tych przepisów.

Zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych i zawodowe wykonywanie zarobkowych czynności handlowych będą udzielane w ramach planu ustalonego przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami po zasięgnięciu opinii instytucji samorządu gospodarczego i terytorialnego.

Przedsiębiorstwo posiadające kilka oddzielnych zakładów winno uzyskać oddzielne zezwolenie na prowadzenie każdego zakładu. Za oddzielny zakład handlowy uważa się stałe lub ruchome, zamknięte lub otwarte pomieszczenie, albo część takiego pomieszczenia, albo dwa lub więcej bezpośrednio ze sobą połączonych lub znajdujących się w obrębie jednego obejścia pomieszczeń.

obliczanie wyników przedsiębiorstwa na koncie majątkowym. O ile jednak przyjmujemy, że wszelkie podjęcia właściciela à conto mającego ukazać się zysku są częściowym wycofywaniem jego wkładu, to z drugiej strony musimy również przyjąć, że sukcesywnie osiągany zysk z działalności — jest przyrostem jego kapitału, a więc musielibyśmy również księgować go na dobro konta majątkowego, co w rezultacie doprowadziłoby do skomplikowania systemu rachunkowego, zamiast jego jasności drogą najprostszych księgowania.

Dlatego księgowanie podjęć właściciela na koncie majątkowym należy uważać wręcz za wadliwe. Konto majątkowe winno wykazać jedynie zmniejszenia kapitału (np. przy ustaleniu jego nadmiaru w stosunku do rzeczywistych potrzeb związanych z działalnością i stąd małej jego rentowności) przez faktyczne podjęcia i wycofania z przedsiębiorstwa lub zwiększenia, przez faktycznie dokonane nowe wkłady czy też dopisanie zysku z ub. roku — z początkiem nowego okresu rachunkowego, a to w myśl zasady, że rachunkowość musi w najszerszym zakresie odpowiadać stanowi faktycznemu.

Dalszym argumentem przemawiającym za nie naruszalnością konta kapitału jest osiąganie zysku, mniejszego lub większego, w zależności od wykorzystania kapitałów (również i obcych). Każdego przedsiębiorcę na pierwszym miejscu interesuje wykorzystanie kapitałów własnych w stosunku do osiągniętego zysku, czyli stosunek procentowy czystego zysku do włożonego kapitału, którym ten zysk wypracowano. Gdybyśmy więc z kapitału odpisywali podjęcia przedsiębiorcy i jego wartość netto wstawiali do bilansu, często otrzymalibyśmy niewspółmiernie wysokie współczynniki rentowności.

W przypadku fuzji trzech osób fizycznych, zawiązujących np. sp. z o. o., przekonalibyśmy się, że po uwzględnieniu mankamentów mogących ew. wpłynąć na rentowność kapitału, z tytułu przyjęcia innej osobowości, przy zachowaniu tych samych obrotów i zysku — współczynnik rentowności kapitału byłby znacznie niższy, od obli-

czonych pierwotnie z poszczególnych bilansów każdego przedsiębiorstwa przed fuzją.

Z wyżej przytoczonych względów księgowania takie nie powinny być przeprowadzane na koncie majątkowym. Dla lepszego zrozumienia przesłanek pragnę wprowadzić pewne rozgraniczenie między kapitałem konsumpcyjnym osoby fizycznej a kapitałem przeznaczonym do działalności handlowej. Mianowicie rozgraniczenie to tyczyłoby się:

- a) samej osoby właściciela i
- b) samego jego przedsiębiorstwa,

przy czym wzajemny stosunek jednego do drugiego należałoby uważać za obcy. Wychodząc z tego założenia, właściciela uważamy za osobę całkiem prywatną, podczas gdy przedsiębiorstwo jego jest pewnego rodzaju instytucją, która zobowiązana jest do załatwienia tej osobie wszelkich formalności z działalnością związanych i oddania jej zysków, jakie w danym okresie rachunkowym wypracowała. Natomiast zyskiem tym (poza opłatą pod. doch.) ta osoba (prywatna) dowolnie sobie dysponuje używając go na potrzeby prywatne lub lokując go w majątku konsumpcyjnym, który jako taki nie trafia do ksiąg przedsiębiorstwa. Gdy tak podzielimy role i uzmysłowimy sobie wzajemny, choć może abstrakcyjny stosunek właściciela do przedsiębiorstwa, to łatwo znajdziemy rozwiązanie na księgowanie tego rodzaju sum. Mianowicie kwoty te traktujemy po prostu jako zadłużenie przedsiębiorcy — osoby prywatnej (maj. konsumpc.) w stosunku do przedsiębiorstwa — instytucji (maj. dla działaln. handlowej) działającej i dokonującej formalności, — względem której przedsiębiorca ma zobowiązanie, czyli dług do spłacenia. Tak pojęte podjęcia będą figurować w bilansie jako kwoty pobrane do zwrotu i stąd księgowania winny się odbywać w klasie pierwszej (analogicznie do niewpłac. udziałów w sp. z o. o.). Z początkiem nowego roku, w wypadku zysku w ub. okresie, winien on być przeniesiony z r-ku wyników na k-to osobiste właściciela, gdzie okazałaby się pewna różnica na jego korzyść. Różnicę tę podejmuje właściciel lub dopisuje do kapitału. W odwrotnym wypadku różnicę tę odpisuje się z kapitału (lub w zależności od decyzji właściciela traktuje się jako kwoty pobrane à conto mającego się okazać zysku w nowym okresie).

Sprostowanie

Dzienne zestawienia sprzedaży.

W nr 32 „Tygodnika Gospodarczego“ w artykule mgr Maksymiliana Nowickiego pt. „Dzienne zestawienia sprzedaży“ zakradł się błąd — mianowicie na str. 372 3. ustęp od końca artykułu winien brzmieć:

„Na zakończenie podajemy, że wyżej wspomniane rozporządzenie na innym miejscu mówi, że podatnicy, którzy są obowiązani do udowodnienia przychodów gotówkowych kwitami z bloczków urzędowego nakładu są **zwolnieni** od prowadzenia dziennych zestawień sprzedaży przez swoich sprzedawców“.

Co do wkładów przejściowych uważam, że również winny one być odniesione na klasę 1, gdyż kwoty te po pewnym okresie czasu ulegną wycofaniu. Zastrzec jednak należy wypadek zamknięć, gdzie tak księgowane pozycje w klasie 1, winny zostać przeniesione na klasę 0 i w bilansie wystąpić w zwiększonym kapitale własnym. (Z początkiem nowego roku — vice versa).

Analogicznie do pobrań właściciela na potrzeby własne — podatek dochodowy i Fund. Społ. Oszczędn. winny być również księgowane w w klasie 1, w żadnym wypadku w innych klasach, a szczególnie w klasie 2, która obejmuje rozliczenia kosztów bezimiennych i koszty nie związane bezpośrednio z działalnością przedsiębiorstwa“.

Wyjaśnienia w sprawach socjalnych

Służba Polsce.

Mimo licznych omówień w prasie codziennej ustawy o powszechnym obowiązku przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży oraz o organizacji spraw kultury fizycznej i sportu (Dz. U. R. P. 12/p. 90) otrzymujemy dużo zapytań pracodawców związanych z organizacją „Służba Polsce”, na które generalnie pragniemy odpowiedzieć w ramach niniejszych wyjaśnień.

Wyżej powołana ustawa stwarza dla obywateli polskich obojga płci w wieku lat 16 — 21 łącznie wzgl dla osób, które nie odbyły zasadniczej służby wojskowej do ukończenia 30 lat życia dwa zasadnicze obowiązki:

- a) powszechny obowiązek przysposobienia zawodowego
- b) powszechny obowiązek wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.

A. Powszechny obowiązek przysposobienia zawodowego obejmuje 1) naukę 2) wykonywanie pracy okresowej 3) wykonywanie pracy dorywczej.

Czas wykonywania pracy okresowej nie może przekraczać 6 miesięcy, gdy chodzi o młodzież w wieku przedpoborowym wzgl okresu trwania zasadniczej służby wojskowej, gdy chodzi o młodzież w wieku poborowym i starszą do lat 30.

Czas wykonywania pracy dorywczej nie może przekraczać 3 dni w ciągu miesiąca.

Czas trwania nauki dotychczas nie został ustalony — określi go Naczelną Radą dla Spraw Młodzieży i Kultury Fizycznej.

Osoby wykonywające powszechny obowiązek przysposobienia zawodowego w zakresie wykonywania pracy okresowej otrzymują: zakwaterowanie, wyżywienie i umundurowanie. W zakresie świadczeń na wypadek utraty zdolności zarobkowej, kalectwa lub śmierci, do osób wykonywających powszechny obowiązek przysposobienia zawodowego stosuje się odpowiednie przepisy ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim. Organy inspekcji pracy nadzorują warunki bezpieczeństwa i higieny pracy. Ubezpieczeniu społecznemu osoby wykonujące powszechny obowiązek przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego nie podlegają. Osoby te jednak korzystają z bezpłatnej opieki lekarskiej.

Osoby powołane do wykonywania powszechnego obowiązku przysposobienia zawodowego kształcą się w takim zawodzie, do jakiego osoby te fizycznie są zdolne, a w miarę możliwości, jaki odpowiada ich kwalifikacjom lub zamiłowaniom.

B. Powszechny obowiązek wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego obejmuje:

1. wykonywanie ćwiczeń cielesnych i wyszkolenie sportowe
2. wyszkolenie w zakresie przysposobienia do służby wojskowej i do wojskowej służby pomocniczej.

Wykonywanie powszechnego obowiązku wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego odbywa się łącznie z wykonywaniem obowiązku przysposobienia zawodowego, w zakładach naukowych, wychowawczych, opiekuńczych, zakładach pracy, w miejskich i wiejskich ośrodkach wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.

Pracodawcy nie mogą wypowiadać ani rozwiązywać umów o pracę z powodu powołania pracownika do wykonywania powszechnego obowiązku przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, jak również w okresie między powołaniem a wykonywaniem tego obowiązku. Ustawa zastrzega również, że gdyby pracodawca z pracownikiem zawarł umowę sprzeciwiającą się tym przepisom, to jest ona nieważna z mocy samego prawa.

Powyższa zasada nie ma zastosowania, gdy:

- a) umowa o pracę ulega w okresie między powołaniem a wykonaniem obowiązku przysposobienia zawodowego rozwiązaniu wskutek upływu terminu, na który została zawarta lub wskutek ukończenia pracy, dla której wykonania ją zawarto
- b) zakład pracy, do którego wraca zwolniony ze „Służby Polsce” już nie istnieje
- c) pracownik zwolniony ze „Służby Polsce” bez ważnych powodów nie stawia się do pracy przed upływem dwóch tygodni od chwili zwolnienia.

Pracownikom wykonującym powszechny obowiązek przysposobienia zawodowego w zakresie wykonywania pracy okresowej nie przysługuje parwo do wynagrodzenia od pracodawcy.

Pracownikom wykonującym powszechny obowiązek przysposobienia zawodowego w zakresie wykonywania pracy dorywczej przysługuje prawo do wynagrodzenia od pracodawcy w wysokości obliczonej jak za czas urlopu.

Ustawa o urloпах z dnia 16 maja 1922 r. w brzmieniu obwieszczenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 25. 10. 1933 (Dz. U. R. P. 94 poz. 735) mówi, że urlopowany otrzymuje za czas urlopu wynagrodzenie takie, jakie otrzymałby, gdyby w tym okresie był zatrudniony. O ile praca odbywa się na akord lub od sztuki, wynagrodzenie za czas urlopu określa się na podstawie przeciętnego wynagrodzenia pracownika w ciągu trzech poprzedzających bezpośrednio urlopu miesięcy. W ten sam sposób oblicza się płacę za czas urlopu pracownikom otrzymującym wynagrodzenie w postaci procentów od obrotu (fryzjerzy, kelnerzy itp.) — § 48 rozporządzenia z dn. 11. 6. 23 r. (Dz. U. R. P. 62 poz. 464).

Przerwy w zatrudnieniu spowodowane wykonywaniem powszechnego obowiązku przysposobienia zawodowego nie powodują ograniczeń uprawnień do urlopu. Przerwy te wlicza się do okresu pracy uzasadniającego prawo do urlopu.

mgr Z. K.

Normowanie wynagrodzeń dla niektórych gałęzi usług i rzemiosła

I. Przepisy ogólne.

Ustawa z dnia 2. 6. 1947 r. o zwalczaniu drożyny i nadmiernych zysków w obrocie handlowym wraz z całym jej aparatem kontrolnym (komisje notowań, komisje cennikowe i społeczne komisje kontroli cen), ma bezpośrednie zastosowanie tylko do handlu towarowego. Nie dotyczy ona więc cen pobieranych za pracę i wydatki przy umowach o dzieło (a więc np. za uszycie ubrania albo wykonanie obuwia) albo umowach o świadczenie usług (np. wykonanie robót fryzjerskich albo dostarczenie pomieszczenia w hotelu lub pensjonacie).

Jednak art. 19-tej ustawy upoważnia Radę Ministrów do rozciągnięcia jej mocy obowiązującej również i na te dziedziny życia gospodarczego. Mianowicie artykuł ten postanawia:

„Rozporządzenia Rady Ministrów mogą poddać działaniu niniejszej ustawy wynagrodzenia za wartość pracy i za wydatki, które mogą pobierać przyjmujący zamówienia przy umowie o dzieło lub przyjmujący zlecenia (świadczenia usług), jako też wytwórcy i przetwórcy przy sprzedaży artykułów spożywczych pierwszej potrzeby własnego wyrobu“.

W oparciu o powyższe upoważnienie ustawowe wydała Rada Ministrów pod datą 17. 10. 1947 r. rozporządzenie „w sprawie normowania wynagrodzeń za usługi oraz za wartość pracy i wydatków przy umowie o dzieło i przy wytwarzaniu lub przetwarzaniu artykułów pierwszej potrzeby“ (Dz. Ust. Nr 67 poz. 418). Rozporządzenie postanawia, że przepisy ustawy o zwalczaniu drożyny i nadmiernych zysków w obrocie handlowym mają zastosowanie do:

a) wynagrodzeń za świadczenia usług, za wartość pracy i za wydatki związane z umową o dzieło w następującym zakresie: przemysłu gastronomicznego i hotelarskiego, zawodu fotograficznego, fryzjerstwa, kowalstwa, krawiectwa, kożusznictwa, piekarstwa, rzeźnictwa i wyrebu mięsa, wędliniarstwa, masarstwa, stolarstwa meblowego, szewstwa, cholewkarstwa, szklarstwa, tapicerstwa, zduństwa, bielizniarstwa, pralni oraz chemicznego czyszczenia bielizny i odzieży;

b) wynagrodzeń za wartość pracy i wydatki związane z wytwarzaniem i przetwarzaniem artykułów pierwszej potrzeby, określonych w rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu, wydanym w porozumieniu z Ministrem Aprowizacji.

Rozporządzenie postanawia dalej, że wysokość tych wynagrodzeń ustala Minister Przemysłu i Handlu po zasięgnięciu opinii samorządu gospodarczego i zrzeszeń branżowych. Zarządzenia takie mają być ogłaszane w Monitorze Polskim i wchodzi w życie po upływie 15 dni od daty ogłoszenia.

Do chwili obecnej unormowania wynagrodzeń na powyższych podstawach prawnych objęte zostało pięć gałęzi rzemiosła lub usług a mianowicie:

zakłady gastronomiczne zarządzenie M. P. H. z dnia 13. 11. 1947 r., Monitor Polski Nr 144 z 1947 r.), krawiectwo męskie i damskie (zarządzenie M. P. H. z dnia 31. 1. 1948 r., Monitor Polski Nr 13 z 1948 r), fryzjerstwo (zarządzenie M. P. H. z dnia 20. 2. 1948 r., Monitor Polski Nr 23 z 1948 r.), szewstwo i cholewkarstwo (zarządzenie M. P. H. z dnia 7. 4. 1948 r., Monitor Polski Nr 36 z 1948 r.) i przemysł gospodni (zarządzenie M. P. H. z dnia 21. 6. 1948 r., Monitor Polski Nr A. 61 z 1948 r.).

Ceny ustalone dla wymienionych gałęzi usług i rzemiosła podlegają kontroli przez organa przewidziane w ustawie o zwalczaniu drożyny a mianowicie przez władze administracji ogólnej i skarbowej, władze sądowe oraz organa Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym, jak również przez organa społecznej komisji kontroli cen.

Przejdziemy teraz do bliższego omówienia zasad ustalonych wynagrodzeń w przedsiębiorstwach gastronomicznych. Zarządzenie o cenach w pozostałych gałęziach gospodarczych (krawiectwo męskie i damskie, fryzjerstwo, szewstwo i cholewkarstwo oraz przemysł gospodni) omówimy w następnych artykułach.

II. Wynagrodzenia w przemyśle gastronomicznym

Zarządzenie w sprawie ustalania wysokości zysku brutto w obrotach handlowych przedsiębiorstw gastronomicznych dzieli przedsiębiorstwa te na pięć kategorii a mianowicie na kategorie: I, Ia, II, III i IV, zależnie od urzędzenia i położenia danego zakładu, przyznając każdej kategorii odpowiednią marżę zysku wyrażoną w procentach od ceny zakupu towaru. Podział ten jest następujący:

Kategoria	Rodzaj przedsiębiorstwa	dopuszczalna marża zysku	
		przy przetrawach i wyrob. cukiern.	przy napojach
I	przedsięb. reprezentacyjne	100 %	100 %
Ia	przedsięb. o kuchni wyborowej	70 %	100 %
II	przedsięb. średnie	60 %	80 %
III	przedsięb. peryferyjne	55 %	70 %
IV	przedsięb. podmiejskie i prowincjonalne	50 %	60 %

Powyższe ceny może przedsiębiorca podwyżczyć o 30% w czasie od godziny 22 do 5 rano dnia następnego.

Jeśli chodzi o piwo beczkowe produkcji przedsiębiorstw państwowych lub będących pod zarządem państwowym, to cena jego nie może być wyższa od cen maksymalnych. Piwo butelkowe tejże produkcji dla spożycia na miejscu może przewyższyć o 5 zł cenę maksymalną piwa na wynos. Wysokość zysku brutto w zakładach gastronomicznych dla piwa produkcji innych przedsiębiorstw nie może być wyższa od wysokości sto-

sowanej dla piwa produkcji przedsiębiorstw państwowych lub będących pod zarządkiem państwowym. Ceny napojów gazowych, jak woda sodowa, kwas, lemoniada, oranżada i mineralnych w zakładach gastronomicznych nie mogą być wyższe od cen, jakie obowiązują w danej miejscowości w przedsiębiorstwach detalicznej sprzedaży takich napojów; nie dotyczy to jednak napojów, jak mazagran, oranżada i lemoniada, spożytych w cukierniach; tu stosują się pełne procentowe stawki zysku brutto, przewidziane dla poszczególnych kategorii przedsiębiorstw w powyższym zestawieniu.

Na zakłady gastronomiczne, które sporządzają dania gorące, zarządzenie nakłada obowiązek wydawania w godzinach od 15—17 obiadów popularnych i klubowych oraz w ciągu czasu otwarcia zakładu dwóch tanich dań. Komisje cennikowe po zasięgnięciu opinii właściwych zrzeszeń przemysłu gastronomicznego ustalają skład ilościowy i jakościowy tych obiadów i dań.

Według § 5 zarządzenia, do wystawianych przez zakłady gastronomiczne rachunków mogą być doliczane: a) obowiązujący miejscowy podatek od spożycia i b) dodatek za usługę kelnerów w wysokości nie przekraczającej 10% rachunku. Podatek od spożycia nie może być doliczany do rachunku, o ile tym podatkiem przedsiębiorstwo obciążone jest ryczałtem. Nadto zarządzenie zakazuje pobierania dodatku przy rachunkach za występy muzyczne i artystyczne.

Wreszcie dla ułatwienia kontroli pobieranych cen zarządzenie nakłada na wszystkie przedsiębiorstwa gastronomiczne obowiązek wywieszenia

w oknie frontowym, wzgl. na zewnątrz lokalu w ramach spisu o treści następującej: a) do której kategorii należy przedsiębiorstwo, b) ceny poszczególnych potraw, c) obowiązujące dodatki do rachunku i d) godziny wydawnia obiadów popularnych i klubowych, ich skład oraz ceny.

Z praktycznych spostrzeżeń należy tu jeszcze dodać, że zaszeregowanie poszczególnych przedsiębiorstw do kategorii, dokonane przez zrzeszenia przemysłu gastronomicznego i zatwierdzone przez władze przemysłowe wojewódzkie, zainteresowane zakłady gastronomiczne przyjęły na ogół bez sprzeciwu, tzn. nie było odwołań z żądaniem przyznania kategorii wyższej. Wręcz przeciwnie notujemy fakty wnoszenia przez niektóre przedsiębiorstwa podań o przeszerogowanie kategorii niższej od przyznanej, przy czym wnioskodawcy motywują swoje prośby obawą zmniejszenia się frekwencji gości, zwłaszcza w tych wypadkach, gdzie w pobliżu danego lokalu znajduje się lokal konkurencyjny, zaliczony do kategorii niższej. Wprawdzie ceny ustalone dla zakładów gastronomicznych są cenami maksymalnymi, tzn. przedsiębiorca ma prawo pobierać ceny niższe i tym samym zbliżyć lub nawet zrównać się z lokalami konkurencyjnymi, zaliczonymi do kategorii niższej jednak publiczność wstępująca do lokalu orientuje się co do cen po kategorii lokalu oznaczonej na zewnątrz. Poza tym niejedynym przedsiębiorcą jest zdania, że w przypadku różnic pomiędzy cenami faktycznie pobieranymi a cenami dopuszczalnymi według ustalonej dla danego lokalu kategorii, mogłoby dojść do nieporozumienia z urzędami skarbowymi na tle podatkowym.

W. G.

Uzbrojenie budynków fabrycznych

II

Ogrzewanie parowe lub wodne w ostatnich czasach instaluje się w murach pod tynkiem sufitu lub ścian. Dzięki takiemu układowi rur uzyskuje się umiarkowaną temperaturę ścian, unika się jednocześnie przykrego wrażenia prądów bardziej ciepłego powietrza w pobliżu grzejników. Otrzymanie tą drogą dużych powierzchni grzejnych daje bardziej równomierny rozkład temperatury powietrza zarówno w kierunku poziomym, jak i pionowym.

Różnica temperatur między warstwami powietrza tuż nad podłogą i pod sufitem wynosi, przy grzejnikach na zewnątrz ścian, około 12°, podczas gdy przy wyżej opisanym systemie zaledwie 0,5° C. Z drugiej strony schowanie grzejników pod tynk usuwa przypiekanie się kurzu, brudzenie z tej racji ścian, no i zmniejsza prace związaną z odkurzaniem i konserwacją grzejników zewnętrznych.

Te krótkie wzmianki na temat systemu ogrzewania mają na celu ustalenie przy analizie istniejącego lub projektowanego urządzenia, jego dobroci, ekonomiczności i prostoty utrzymania.

Z tego też tytułu przy ogrzewaniu z własnych źródeł, inspekcja musi objąć kotły, rury doprowadzające ciepło, odbiorniki ciepła (grzejniki) i

miejsca ich rozlokowania. Jeśli energia cieplna nabywana jest z zewnątrz, to zamiast kotłów wchodzi w grę warunki umowy i kontrola szczytowego zapotrzebowania. W obu wypadkach bardzo ważną kwestią jest badanie i kontrolowanie izolacji cieplnej tzn. zabezpieczenie przed stratami ciepła w przewodach i odbiornikach oraz w samych pomieszczeniach ogrzewanych. Przy kontroli odbiorników i przewodów należy podzielić je grupowo na pewne odcinki, wychodzące z jednego wspólnego punktu rozdzielczego. Dokładność regulacji źródła ciepła jest bardzo ważnym czynnikiem w pracy organów utrzymania. Jeśli chodzi o częstotliwość inspekcji urządzeń ogrzewalnych, to należy przyjąć:

- a) dla urządzeń i przewodów niskiego ciśnienia co miesiąc
- b) dla urządzeń i przewodów wysokiego ciśnienia co 14 dni.

Analogicznie do ogrzewania pomieszczeń w czasie zimy, powstaje zagadnienie chłodzenia w czasie lata.

W gorące i upalne dni częstość zmiany powietrza (do 7 razy na godzinę) utrzymanie takiej samej temperatury o odpowiedniej wilgotności powietrza jak i w dni chłodne, aby przy pracy nie następowały większe wahania temperatury jak 2 — 3° C.

I tu znowu inspekcja i utrzymanie urządzeń chłodniczych, począwszy od kompresorów a skończywszy na urządzeniach odbiorczych i przewodach musi spełnić to zadanie, jak w zimie przy kontroli i utrzymaniu urządzeń ogrzewalnych.

Zagadnienie wietrzenia ściśle wiąże się z ogrzewaniem, spełniając zadanie usuwania z pomieszczeń fabrycznych kurzu, dymu, oparów itp.

Urządzenia wentylacyjne stanowią więc następny system instalacyjny, należący do uzbrojenia budynków fabrycznych.

Na ogół w fabrykach nie docenia się roli, jaką odgrywa powietrze w produkcji.

Temperatura, właściwa wilgotność, ruch powietrza i jego czystość, zapachy wydzielające się w procesach fabrykacyjnych są to czynniki, które wywierają ogromny wpływ na wydajność pracy.

Duże i nagłe wahania cieplne, zwłaszcza przy wysokiej wilgotności, zanieczyszczenia powietrza wywołane pyłem, parą lub gazami i wpływ ich na psucie się materiałów, silne przeciągi lub odwrotnie brak ruchu powietrza, muszą być usunięte z fabryki jako szkodliwe dla zdrowia robotnika i zmniejszające sprawność produkcji.

Dlatego też przy budowie nowej fabryki, jak również w już istniejącej należy system wietrzenia odpowiednio zaprojektować, zainstalować albo przerobić, o ile nie odpowiada warunkom wydajnej pracy.

Zużycie powietrza waha się około 20 — 30 m³/godz. i człowieka. Całkowita wymiana powietrza odbywać winna się co 3 — 4 minuty.

Komunikaty i różne wiadomości

Częściowe zniesienie reglamentacji artykułów chemicznych.

Podaje się do wiadomości, że z dniem 1 lipca 1948 r. została zniesiona reglamentacja następujących artykułów chemicznych:

Biuro Sprzedaży Farb i Lakierów, Gliwice, Kościuszki 25. Biel cynkowa, farby suche, litopon 30 i 40%, farby i lakiery nitrocelulozowe.

Biuro Sprzedaży Gazów Technicznych, Katowice, Warszawska 3. Acetylen, palniki, zawory.

Biuro Sprzedaży Produktów Nieorganicznych, Gliwice, Zawiszy Czarnego 7. Boraks, chlor ciekły, chlorek wapnia, fosforany amonowe, kwas borowy techniczny, potaż kaustyczny, szkło wodne sodowe, wapno chlorowane, węglan wapnia strącony (kreda strącona), węglan wapnia pławiony (kreda pławiona).

Biuro Sprzedaży Produktów Organicznych, Łódź, Sienkiewicza 55. Barwniki nigrozynowe, barwniki różne, betanaftol, kwas mlekowy, techniczny 50%, kwas mrówkowy techniczny 50%, ksylidyna, przyspieszacz M.

Biuro Sprzedaży Produktów Węglpochodnych, Zabrze, Zamkowa 1. Benzen, benzol 90% oczyszczony, ksylol oczyszczony, ksylen, lakier do żelaza smołowcowy, naftalon krystaliczny, naftalon w łuskach i kulkach, olej naturalny, olej flotacyjny, olej płuczkowy, toluol oczyszczony, zasady pirydynowe.

Wilgotność winna wahać się między 35—80%, przeciętnie około 50%.

Rodzaje wentylacji klasyfikuje się obecnie według mechanicznych systemów oprócz normalnej zwykłej cyrkulacji powietrza. Klasyfikacja ta rozróżnia cztery systemy:

- właczanie powietrza
- wyciąganie powietrza
- jednoczesne właczanie i wyciąganie powietrza
- klimatyzacja powietrza.

Każdy z tych systemów musi uwzględniać zasadę, aby przy niskiej temperaturze otoczenia utrzymać niską wilgotność i mały ruch powietrza, zaś przy wysokiej temperaturze, jakiej wymaga dana produkcja, przy niskiej wilgotności utrzymać znaczny ruch powietrza. Natomiast przy temperaturach przekraczających ciepłotę ciała ludzkiego i wysokiej wilgotności, zwiększenie ruchu powietrza nie da pożądanego wyniku a przeciwnie pogorszy warunki pracy. Dlatego też w ostatnich czasach zaczęto stosować na szeroką skalę tzw. klimatyzację powietrza (ang. air conditioning), dającą każdą żadaną jakość powietrza, ogrzewając pomieszczenie w chłodnej porze roku, ochładzając je w gorącej, regulując zależnie od potrzeb wilgotność i ruch, usuwając pył, gazy i dym.

W następnym artykule rozpatrzemy dalsze kwestie związane z wietrzeniem, oraz wyczerpując zagadnienie uzbrojenia budynków fabrycznych — sprawę oświetlenia.

inż. J. Witowski

Biuro Sprzedaży Produktów Tłuszczowych, Gliwice, Matejki 12. Olej lniany, stearyniany, klej żywiczny, żelatyna techniczna.

Biuro Sprzedaży Wyrobów Gumow. i Tworzyw Sztucznych, Łódź, Św. Stanisława 2. Dętki rowerowe, nici gumowe, opony rowerowe, pasy płaskie napędowe, skór-guma, buty robocze do kolan.

W związku z powyższym zapotrzebowanie na te artykuły należy kierować bezpośrednio do wyżej podanych Biur Sprzedaży.

Koncesjonowanie Handlu

Postępowanie niezgodne z etyką kupiecką

W myśl § 32 ust. 2, lit. a) rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22 sierpnia 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 57, poz. 311) władze przemysłowo-handlowe obowiązane są na wniosek izby przemysłowo-handlowej stwierdzający, że przedsiębiorstwo prowadzone jest niezgodnie z etyką kupiecką, — cofnąć już wydane zezwolenie na prowadzenie przedsięb. handlowego lub zawodowe wykonywanie czynności handlowych. Przepis ten jest przepisem obligatoryjnym, skąd wynika, że władze przemysłowe wnioskiem izby przemysłowo-handlowej w tym względzie są związane.

Postanowienia te dotyczą w zasadzie przedsiębiorstw posiadających już zezwolenia na mocy ustawy z dnia 2 czerwca 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 220).

Jednak Ministerstwo Przemysłu i Handlu, opierając się niewątpliwie na przepisie § 37 wymienionego wyżej rozporządzenia z dnia 22 sierpnia 1947 r., rozciągającego moc obowiązującą rozporządzenia również i na przedsiębiorstwa handlowe istniejące w dniu wejścia jego w życie, tzn. w dniu 1 września 1947 r., a które, jak wiadomo, zezwoleń jeszcze nie uzyskały, zaś swoją działalność handlową prowadzą na mocy tzw. „potwierzeń odbioru”, — obecnie pismem z dnia 15 maja 1948 r. L. dz. DPH/V/5/35/1893 wyjaśniło co następuje:

Co do przedsiębiorstw takich, które dopuściły się nadużyć w zakresie etyki kupieckiej, skutkiem czego dalsze ich prowadzenie jest niewskazane nawet tylko do czasu, kiedy ogłoszone zostanie zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu ustalające terminy, w których będą załatwione podania o udzielenie zezwoleń dla poszczególnych branż i rodzajów handlu (§ 38 rozporządzenia), — izby przemysłowo-handlowe mogą składać wnioski o cofnięcie zezwolenia danemu przedsiębiorstwu w trybie § 32, ust. 2 lit. a) omawianego rozporządzenia. Wnioski te na skutek polecenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu będą rozpoznawane przez odnośne władze przemysłowe poza zwykłą kolejnością i w terminie bezzwłocznym.

Podając powyższe do wiadomości należy przy sposobności podkreślić, że w interesie własnym kupiectwa jest ściśle przestrzeganie zasad etyki zawodowej. Wiadomym bowiem powszechnie jest, że postępowanie nieetyczne poszczególnych jednostek rzuca cień na całe uczciwe kupiectwo i powoduje uogólnianie postępowania tych jednostek z całą ciążą pracujących w zawodzie kupieckim.

Z tych też względów w wypadkach niewątpliwego stwierdzenia postępowania jednostek wbrew zasadom etyki kupieckiej, izby przemysłowo-handlowe użyją swego wpływu, aby jednostki takie z kupiectwa wyeliminować.

Rejestrowane
BIURO STRZEŻENIA

Obiektów
Handlowych
i
Przemysłowych
Poznań, ul. Słazica 8
Tel. 33-27

Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

KAZEINIARNIA

Walczak Kazimierz i Ska
Poznań, ulica Polna 15
Telefon 62-02

POLECA: kazeinę kwasową dla celów chemicznych i spożywczych

MEBLE BIUROWE

oraz kompletne pokoje i oddzielne sztuki
poleca okazjynie

Magazyn Mebli ST. JANIAK

Poznań, Rybaki 6, w podwórzu - Tel. 49-56

Nowości wydawnicze

- Dr Namysłowski — Polskie prawo komunikacyjne (w zarysie) Prawo drogowe — prawo kolejowe — prawo żeglugi morskiej — prawo żeglugi śródlądowej — prawo lotnicze — prawo pocztowo-telekomunikacyjne 320,—
 - Biblioteka prawa podatkowego — Teksty i komentarze tom VI prawo podatkowe — ustawy, dekryty, rozporządzenia 1000,—
 - Szczepański — Kodeks pracy — Teksty, objaśnienia, orzecznictwo 1200,—
 - Dr Graban i Gleixner — Ubezpieczenie na wypadek choroby i macierzyństwa 200,—
 - Dr Stawowczyk — Obowiązek ubezpieczenia i składki w ubezpieczeniu społecznym 200,—
 - Mgr Tymiński — Świadczenia w ubezpieczeniu od wypadków i chorób zawodowych 200,—
- Do nabycia w księgarni Wł. Wilak — Poznań, Kantaka 10.

Cena ogłoszeń za 1 mm na stronie 4-lamowej zł 25,—.

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P.A.P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel. 518-62, 23-65, 23-66.

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja Reklamy, Fr. Krajna, Poznań, Fr. Ratajczaka 7, Tel. 30-80 i 91-58
i oddziały Kraków, Rynek Główny 46 — Tel. 583-66
Bydgoszcz — Al. 1 Maja 16, Tel. 17-66
Toruń — ul. Małe Garbary 2
Katowice — Warszawska 23, skr. poczty 790. — Tel. 244-88.

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40 45-00.
Konto P. K. O. — V-4085.
Cena numeru 30,— zł, prenumerata kwartalna 300,— zł